

σθώ με ὄλη τή δύναμι τῆς ψυχῆς μου, ὥστε νά ἐπιτύχω τήν ἀπαλλαγή του. Εἶχα βέβαια ὑπ' ὄψιν μου ὅτι, ἂν σέ μιᾶ ὑπόθεσι ἀστικής φύσεως, ὁ πελάτης ὀφείλῃ νά ἀποκαλύπτῃ ὄλη τήν ἀλήθεια στόν δικηγόρο του, γιά τήν καλλίτερη διεξαγωγή τῆς, σέ μιᾶ ὅμως ποινική ὑπόθεσι δέν πρέπει νά γίνεται τό ἴδιο. Στήν ποινική ὑπόθεσι εἶναι προτιμότερο, σύμφωνα μέ τά ὅσα δέχεται ἡ Δικαστική Ψυχολογία, νά πιστεύῃ ὁ συνήγορος στήν ἀθωότητα τοῦ κατηγορουμένου πελάτου του, ἢ τοῦλάχιστον νά ἀμφιβάλλῃ γιά τήν ἐνοχή του, διότι τότε ἡ ὑπεράσπισι θά εἶναι θερμή καί πειστική.

Δέν ἐφαντάστηκα ὅμως ὅτι τό δίδαγμα αὐτό τῆς Δικαστικής ψυχολογίας, θά μοῦ τὸ ὑπενθύμιζε καί μάλιστα κατά τρόπο τόσο χαρακτηριστικό, ἕνας ἀφελῆς, ὅπως τὸν ἐνόμιζα, χωρικός πελάτης μου, πού ἀποδείχθηκε ὡστόσο τετραπέρατος.

Γι' αὐτό καί ἀναγκάσθηκα νά τοῦ εἶπω ὅτι εἶχε δίκιο νά μοῦ κρύψῃ τήν ἀλήθεια, ἀλλά νά προσέχῃ στό μέλλον, διότι οὔτε ἐγώ πλέον θά ἐπίστευα εὐκολα στήν ἀθωότητά του, οὔτε καί οἱ δικασταί θά ἐδίδαν πίστι στά λόγια μου, ὅπως ἐφάνηκε καθαρά κατὰ τή δίκη. Τὸ τελευταῖο μάλιστα τοῦτο μοῦ τὸ ἀπεκάλυψε τήν ἄλλη ἡμέρα ὁ προεδρεύων τοῦ δικαστηρίου, ὁ ἐξαίρετος δικαστής καί ἄνθρωπος Ε.Π. ὁ ὁποῖος, σέ συνάντησί μας, στό δρόμο, μοῦ εἶπε, ἀφ' οὗ χαιρετηθήκαμε: «Ξεύρεις Θεοδωράκη ἐκείνον τόν... χ πού κατηγορεῖτο γιά ζωοκλοπή, τὸν ἀπαλλάξαμε διότι πιστέψαμε ἐσένα. Ἦτο τόσο εἰλικρινῆς καί θερμῆ ἡ ἀγόρευσις σου, πού στό τέλος μᾶς ἔκαμες νά διστάσωμε γιά τήν ἐνοχή του».

— «Ναί, κύριε πρόεδρε» τοῦ λέγω, «ἦτο εἰλικρινῆς ἡ ἀγόρευσις μου, διότι ἐπίστευα στήν ἀθωότητα τοῦ πελάτου μου», χωρὶς, βέβαια, νά τοῦ ἀποκαλύψω καί τή συνέχεια.

Ἡ ἀποκάλυψι τῆς συνέχειας ἐγίνε πρό τριῶν ἐτῶν, σέ μιᾶ συνάντησί μας σέ φιλικό σπίτι, ὅταν, μεταξύ ἄλλων δικαστικῶν ἀνεκδότων, διηγήθηκα καί τὸ ἀνωτέρω περιστατικό. Ἐγέλασαν ὅλοι μέ τήν καρδιά τους καί περισσότερο ὁ ἀγαπητὸς προεδρεύων στή δίκη ἐκείνη, συναξιούχος πλέον ἀνώτερος δικαστικός, γιά τὸ πάθημα καί τῶν δυὸ μας, πού μᾶς ἐγέλασε ἕνας ἀπλοϊκὸς χωρικός, ὅπως τὸν ἐνομίσαμε. Ὡραῖα πράγματι περίπτωσι δικαστικῆς πλάνης! Ἡ μήπως ἔχετε ἀντίρρηση;

ΖΗΣΗΣ Γ. ΚΑΛΑΜΑΡΑΣ

Γεννήθηκε τήν 9 Σεπτέμβρη 1906 στό χωριό Κρηνίτσα-Τρικάλων Θεσσαλίας. Ἐμαθε τά πρώτα γράμματα στό δημοτικό σχολεῖο τοῦ χωριοῦ του καί τοῦ Παλαιοπύργου (Ζαβλαντιῶν). Κατόπιν φοίτησε στό Β' Ἑλληνικό Σχολεῖον Τρικάλων (τῆς Ἁγίας Ἐπισκέψεως) καί στό Γυμνάσιο τῆς ἰδίας πόλεως. Φοίτησε δυὸ χρόνια στή Θεολογική Σχολή τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καί ἔπειτα στή Νομική τῆς ὁποίας ἔλαβε δίπλωμα καί ἀκολούθως τήν ἀδεία τοῦ δικηγόρου χωρὶς ὅμως ποτέ νά δικηγορήσῃ. Ὑπῆρέτησε ὡς νέος στήν Ἀστυνομία Πόλεων ἀπό τήν ὁποία ἔφυγε τὸ 1939. Ἐγράψε τὸ δράμα «Ἐωσφόρος» (Α' ἐκδοσις 1948, Β' 1950). Καί ἔχει ἀνέκδοτο «Ἐρμηνευτικό καί Κοινωνικό Λεξικό» τὸ ὁποῖο ἄρχισε τὸ Μάρτη 1942 καί τὸ τελείωσε. Ἐπίσης ἔχει καί ἄλλα ἔργα γιά ἐκδοσις. Ἐγράψε σέ διάφορα Περιοδικά πολλές μελέτες καί σέ Λεξικά πολλά ἄρθρα.

ΟΥΪΛΙΑΜ ΜΑΡΤΙΝ ΛΗΚ

Ὁ Ἄγγλος Λήκ ἦταν ἄνθρωπος μέ ἀξιοσημείωτη δραστηριότητα τήν ὁποία ἀνέπτυξε στήν Τουρκία, ἐπίσης στήν τουρκοκρατούμενη Ἑλλάδα καί τήν Αἴγυπτο καί ἄλλες χῶρες κατὰ τὸ τέλος τοῦ 18^{ου} καθὼς καί τὸν περασμένο αἰῶνα. Στρατιωτικός, νομισματολόγος, τοπογράφος καί συγγραφέας γεννήθηκε τὸ 1777 στό Λονδίνο καί πέθανε τὸ 1860.

Ὅταν ἐγίνε ἀξιωματικός τοῦ πυροβολικοῦ εἶχε σταλῆ στίς Ἀντίλλες ὅπου ἔμεινε 4 ἔτη.

Τὸ 1799 πῆγε στήν Κωνσταντινούπολη γιά τὴ διοργάνωση τοῦ πυροβολικοῦ καί νά διδάξῃ στοὺς Τούρκους τὴ χρῆσι τοῦ ὄπλου αὐτοῦ πού ἰδίως τὴν ἐποχὴ ἐκείνη ἦταν ἀποφασιστικῆς σημασίας καί μάλιστα ὁ Μέγας Ναπολέων ἔκανε μεγάλη χρῆσι αὐτοῦ.

Ὁ Λήκ ἐπίσης πῆγε στή Μικρὰ Ἀσία. Τὸ 1800 πέρασε ἀπὸ τὴν Ἀθήνα, πῆγε κατόπιν στήν Αἴγυπτο, Κύπρο, Ἰόπη, Συρία καί Παλαιστίνη. Τὸ 1803 πέρασε τὴν ἔρημο. Ἐφθασε μέχρι τῶν πηγῶν τοῦ Ἄνω Νείλου. Τὸ 1802 ἐπισκέφθηκε τὴν Ἀθήνα καί ἐπὶ μερικὸς μῆνες ἐξήτασε τὴν περιοχὴ. Ἐπειτα μέ τὸ πλοῖο «Μέντωρ» στό ὁποῖο εἶχαν καί τὰ λάφυρα τοῦ Ἐλγίνου ἀπὸ τὴν Ἀκρόπολη ἔφυγε ἀπὸ τὸν Πειραιᾶ. Ἀλλὰ ἔχασε στό ναυάγιο πρὸς τὰ Κύθηρα τίς σημειώσεις του γιά τὴν Αἴγυπτο. Ὁ Λήκ ὅμως ἔσωσε ἀρκετὸ ὕλικὸ καί μπόρεσε νά συντάξῃ τοὺς γεωγραφικοὺς χάρτες γι' αὐτὴ τὴ χώρα. Τὸ 1804 ὁ Λήκ ἔλαβε διαταγὴ νά ἐ-

ΟΥΪΛΙΑΜ ΜΑΡΤΙΝ ΛΗΚ

πιμεληθῆ γιά τήν ἔρευνα τῆς γεωγραφικῆς κατάστασης τῆς Ἑλλάδας. Ἀπό τήν Κέρκυρα ἐπλευσε στή Ζάκυνθο καί ἔφθασε στήν Πελοπόννησο τὸ 1805.

Ἐπὶ δυὸ χρόνια ταξίδευε στήν Ἑλλάδα. Ἐρευνοῦσε καί καθώριζε τὶς ἀρχαίες τοποθεσίες. Ἐπίσης μάζευε νομίσματα καί ἰδίως τὰ χάλκινα τὰ ὁποῖα ἦταν φτηνότερα. Αὐτὰ οἱ ἀπλοῖκοι χωριάτες τὰ ἔλειωναν σὲ μέταλλο καί ἔφκιαναν καζάνια (λέβητας) καί ἄλλα χρήσιμα δοχεῖα. Ἀπὸ τὰ νομίσματα πού εὑρίσκε σὲ κάθε περιοχὴ κατῳρθῶνε ὁ Λῆκ νά καθορίζη τὶς θέσεις τῶν ἀρχαίων πόλεων.

Ὅταν τὸ 1807 οἱ σχέσεις Ἀγγλίας καί Τουρκίας εἶχαν διακοπῆ λόγῳ τοῦ πολέμου των, ὁ Λῆκ φυλακίσθηκε στή Θεσσαλονίκη γιά μερικoὺς μῆνες.

Ὁ Ἀλῆ Πασᾶς μετὰ τὴν ἐπιτυχία τῶν γαλλικῶν ὄπλων στή Δαλματία καί ἐπειδὴ φοβόταν κίνδυνο ἀπὸ αὐτὴ τὴν κατεύθυνση ἔκρινε καλὸ νά προσεγγίσῃ τοὺς Ἀγγλοὺς. Κατόπιν συνεννοήσεων, ἡ Ἀγγλικὴ Κυβέρνηση ἔστειλε τὸν Λῆκ μετὰ τὴν ἐντολὴ νά διερευνήσῃ τοὺς σκοποὺς τοῦ Ἀλῆ καί νά πληροφορηθῆ ποιὰ βοήθεια θά μπορούσε νά τοῦ δώσῃ ἡ Ἀγγλία.

Ὁ Λῆκ παρέμεινε πολὺν καιρὸ στήν Ἠπειρο καί ταξίδεψε σ' ὁλόκληρη τὴν Ἀλβανία καί μελέτησε τὸν τρόπο τῆς ἀντίστασης ἂν οἱ Γάλλοι ἔκαναν ἐπίθεση.

Σὲ ἀντίρροπο τοῦ Λῆκ τότε ὁ Μέγας Ναπολέων ἔστειλε στὸν Ἀλῆ τὸν Πουκεβίλ, ἱστορικὸ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπανάστασης πού τὸν διώρισε καί πρόξενο στὰ Γιάννινα. Ὁ Ἀλῆς, πονηρὸς πάντοτε, ἐξαπατοῦσε τοὺς Γάλλους, ἐνῶ συγχρόνως συνεννοοῦνταν κρυφὰ στή Νικόπολη μετὰ τὸν Λῆκ, καί κατῳρθῶσε τὸ 1808 νά τὸν ἐνισχύσουν οἱ Ἀγγλοὶ μετὰ μιὰ πυροβολαρχία καί ἄλλα ὄπλα.

Ὁ Λῆκ ἐξεπαίδευε τοὺς στρατιῶτες τοῦ Ἀλῆ στή χρῆση τοῦ πυροβολικοῦ, ἀλλὰ συγχρόνως ἦταν καί ἀντιπρόσωπος τῆς Ἀγγλίας στὰ Γιάννινα.

Τὸ 1809 ὁ Λῆκ πῆγε στήν Πρέβεζα ὅπου ἔμεινε ἓνα χρόνον καί ἔκανε ἐπισκέψεις συχνὰς στὰ Γιάννινα καί στήν ἄλλη Ἠπειρο καθὼς καί στή Θεσσαλία.

Ὁ Λῆκ κατῳρθῶσε νά μάθῃ τελείως τὴν ἑλληνικὴ γλῶσσα καί συνδέθηκε μετὰ διακεκριμένους Ἑλληνας καί Τούρκους κι ἔτσι κατῳρθῶσε νά γνωρίσῃ τὸ δημόσιο καί ἰδιωτικὸ βίον τοῦ Ἀλῆ, ἀλλὰ καί τὴν γενικὴν κατάστασιν Ἑλλήνων καί Τούρκων τῶν πόλεων καί τῆς ὑπαίθρου.

Στὰ Γιάννινα εἶχε συναντηθῆ μετὰ τὸν λόρδο Βύρωνα.

Ἀφοῦ ὁ Λῆκ ἐξεπλήρωσε τὴν ἀποστολὴν τοῦ στὰ Γιάννινα, γύρισε στήν Ἀγγλία. Τὸ 1815 εἶχε σταλῆ στήν Ἑλβετία γιά νά μελετήσῃ τὴ στρατιωτικὴν κατάστασιν τῆς χώρας καί νά ἐπιμεληθῆ γιά τὴν ὁχύρωσιν τῶν ἐλβετικῶν συνόρων πρὸς τὴ Γαλλία. Κατόπιν ἐπέστρεψε στήν Ἀγγλία. Ὁ Λῆκ ἔλαβε τὸ βαθμὸν τοῦ συνταγματάρχου. Μετὰ τὴν ἀποστράτευσίν του ἀσχολήθηκε μετὰ τὴν τακτοποίησιν τοῦ ὕλικου του τὸ ὁποῖο ἀπετέλεσε μιὰ ὁλόκληρη βιβλιοθήκη.

Τὸ πρῶτον βιβλίον πού δημοσίευσε στήν Ἀγγλία φέρει τὸν τίτλον «Ἐρευναι ἐν Ἑλλάδι» (Λονδῖνον 1804). Ἄλλα βιβλία του εἶναι: «Τοπογραφία καί δῆμοι τῆς Ἀττικῆς» (Λονδῖνον 1841), «Ἡμερολόγιον ἐκδρομῆς εἰς Μικρὰν Ἀσίαν μετὰ συγκριτικῶν σημειωμάτων ἐπὶ τῆς ἀρχαίας καί νεωτέρας γεωγραφίας τῆς χώρας» (Λονδῖνον 1824), «Περιήγησις εἰς τὴν Βόρειον Ἑλλάδα» (Λονδῖνον 1835). Τὸ 1826 δημοσίευσε πραγματεία γιά τὴν ἑλληνικὴν ἐπανάστασιν καί περιγράφει τὰ γεγονότα μέχρι τοῦ ἔτους αὐτοῦ. Ἐγραψε ἐπίσης τὸ ἔργον «Numismata Hellenica» (Κατάλογος Ἑλληνικῶν νομισμάτων μετὰ σημειώσεις καί χάρτην, (Λονδῖνον 1856). Ἐπίσης ἔγραψε καί συμπλήρωμα τοῦ ἔργου τούτου (1859). Τὴ νομισματικὴν αὐτὴν συλλογὴν ἀγόρασε τὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Καίμπριτζ. Ἐπίσης τοῦτο ἀγόρασε τὶς συλλογὰς του ἀπὸ χάλκινα ἀγγεῖα καί ἄλλα ἀντικείμενα. Τὸ 1839 δώρησε στὸ Βρετανικὸ Μουσεῖον τὴ συλλογὴν του ἀπὸ μάρμαρα, ἰδίως ἐπιγραφὰς καί μιὰ προτομὴν τοῦ ρήτορος Αἰσχίνου πού τοῦ ἔδωκε ὁ Ἀλῆ πασᾶς.

Ἐπίσης ὁ Λῆκ ἐδημοσίευσε τὰ ἔργα: «Περιήγησις εἰς Πελοπόννησον» (Λονδῖνον 1830), «Πελοποννησιακά» (Λονδῖνον 1846), «Περὶ τῆς νήσου Κῶ» καί ἄλλα.

Ὁ Ἰωάννης Μάρσντεν (J. Marsden) τὸ 1864 δημοσίευσε στὸ Λονδῖνον βιογραφικὸν ὑπόμνημα.

Ὁ Λῆκ ἀσχολήθηκε καί μετὰ τὴ Θεσσαλία. Στὸ ἔργον του «Travels in Northern Greece» 4 τόμοι, (London 1835) περιγράφει τὰ ταξίδια του στήν Ἠπειρο, Αἰτωλία, Μακεδονία, Θεσσαλία, Φωκίδα καί ἄλλες ἑλληνικὰς περιοχὰς.

Γιά τὴ Θεσσαλία γράφει στὸν πρῶτον τόμον (σελ. 417-462), στὸν τρίτον (σελ. 353-400) καί στὸν τέταρτον (σελ. 261-328).

Τὸ ἔργον τοῦ Λῆκ μπορούμε νά ποῦμε ὅτι ἀποτελεῖ πολὺτιμη πηγὴν γιά τὴν ἱστορίαν τῆς Θεσσαλίας.

Ἀναφέρει γιά τὸ ταξίδιον του στήν Καλαμπάκα πού γράφει καί μετὰ τὸ ὄνομα Σταγοῖ, γιά τὰ Τρικάλα πού ἀναφέρει καί Τρίκκα, γιά τὴ Λάρισα, τὸν Τύρναβο, τὴν Ἐλασσόνα. Ἐπίσης γράφει γιά τὰ Μετέωρα, ὀνόματα χωριῶν, ποταμῶν, καί τιμὰς κατ' ὄκταν διαφόρων εἰδῶν. Ἀναφέρει καί ἀριθμοὺς οἰκογενειῶν μερικῶν πόλεων καί χωριῶν.

Στὰ κείμενά του ὁ Λῆκ χρησιμοποιοῖ καί ἑλληνικὰς λέξεις καί φράσεις ὅπως, λόγου χάριν, οἱ ἐξῆς: Φορτώματα, βοσκοὶ, νήματα, «ἔβαλε ποδᾶρι», «πέρα-πέρα», ταγὸς καί μετὰ ἑλληνικὰ στοιχεῖα.

Ἀναφέρει καί πολλοὺς συγγραφεῖς μετὰ τῶν ὁποίων τὸν Στράβωνα, τὸν Πλούταρχον, Διόδωρον, Λίβιον, Αἰλιανόν, Πολύβιον, Ἄννα Κομνηνὴν, Εὐστάθιον κ.ἄ.

Ὁ Λῆκ γνώριζε, ὅπως εἶπαμε, τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν καί τὸν ἑλληνικὸν πολιτισμὸν ἐπίσης καί τὴν τότε κατάστασιν, τὴν ψυχολογίαν τῶν Ἑλλήνων καί τῶν Θεσσαλῶν, γιά τοὺς ὁποίους ἀφιέρωσε πολλὰς σελίδας ὅπως ἀναφέραμε προηγουμένως.

Σὰν Ἀγγλος, βέβαια ὁ Λῆκ ἐξυπηρέτησε εἰς τὸ ἀκέραιον τὰ συμφέροντα τῆς πατρίδας του.